

נתוני זרים בישראל

מוגש ע"י רשות האוכלוסין וההגירה
האגף לתכנון מדיניות

סיכום שנת 2013

ינואר 2014

שלום רב,

המסמך "נתוני זרים בישראל" מציג נתונים סטטיסטיים המתייחסים לסוגיות עיקריות בנושא זרים בישראל. המסמך מופץ אחת לרבעון בקרב קבוצה רחבה של מקבלי החלטות וגורמים מקצועיים הפועלים מול רשות האוכלוסין וההגירה. כמו כן, המסמך מפורסם באתר האינטרנט של רשות האוכלוסין וההגירה (www.piba.gov.il) והוא נגיש לציבור הרחב.

המסמך "נתוני זרים בישראל" במתכונת זו הוא גרסה נסיונית. אנו ממשיכים לגבשו על פי היכולת המתפתחת של רשות האוכלוסין וההגירה לספק נתונים נוספים וכן בעקבות המציאות המשתנה. מומלץ לעיין בהגדרות למשתנים, המופיעות בסוף החוברת. הגדרות אלו חשובות להבנת הנתונים המוצגים. מעת לעת אנו מחדדים את ההגדרות ולכן כדאי לחזור ולקרוא לפני כל עיון במסמך.

המהדורה הנוכחית של "נתוני זרים בישראל" מהווה סיכום לשנת 2013. להלן מובאת התייחסות למספר נושאים בולטים:

בהקשר של **תופעת ההסתננות לישראל**, הנתונים המובאים בטבלה א.1 משקפים את בלימת הכניסה של מסתננים לישראל. לאחר שבשנים האחרונות נרשמו אלפי כניסות של מסתננים בחודש, במהלך שנת 2013 כולה הסתננו לישראל 43 מסתננים בלבד. נתון זה הוא תוצאה של הפעילות המתואמת של הממשלה שנועדה להביא לעצירת ההסתננות לישראל. את השפעתה של פעילות זו ניתן היה לראות ממחצית שנת 2012 והיא באה לידי ביטוי ביתר שאת בשנת 2013.

בלימת ההסתננות לישראל הסיטה את המאמץ לעבר צמצום מספר המסתננים בישראל. מכיוון שמעל ל-90% מהמסתננים שבארץ הם מסודן ואריתריאה (ראו טבלה א.2) ולכן הם אינם בני הרחקה לעת הזאת, סיוע **לעזיבה מרצון** משמש כערוץ מרכזי לצמצום במספר המסתננים שבארץ. כפי שניתן לראות בטבלה א.3, במהלך שנת 2013 יצאו מרצון מישראל כ-2,600 מסתננים.

ערוץ נוסף לצמצום מספרם של כלל השוהים לא חוקיים בישראל הוא יציאה בעקבות צו הרחקה. בשנת 2013 הושג גידול של כ-50% במספר השוהים הלא חוקיים שהורחקו ביחס לשנת 2012: כ-4,700 מורחקים בשנת 2013 לעומת כ-3,800 בשנת 2012.

בהתייחס **להעסקתם של עובדים זרים** משקפים הנתונים טבלה ב.1 את התקדמות הממשלה בגיוס והבאה של עובדים זרים באמצעות הסכמים בילטרליים. יישום ההסכם עם ממשלת תאילנד (TIC) לענף החקלאות צבר תאוצה והביא לגידול של 1,000 עובדים זרים בסוף שנת 2013 ביחס לתקופה המקבילה בשנת 2012. עוד כ-80 עובדים עונתיים הגיעו במסגרת הסכם עם ממשלת סרי-לנקה.

בענף הבניין נמשך יישום ההסכם עם בולגריה ובהמשך השנה החל יישום ההסכם עם ממשלת מולדובה. בסוף שנת 2013, מתוך 5,700 העובדים הזרים בענף הבניין 700 עובדים הגיעו במסגרת הסכמים אלו. בשנת 2014 שיעור העובדים שיגויסו במסגרת הסכמים בילטרליים בקרב כלל העובדים בענף הבניין צפוי לגדול באופן משמעותי בעקבות המשך יישום ההסכמים הקיימים ויישום של הסכמים חדשים.

בברכה,
מרב אברהם
מנהלת האגף לתכנון מדיניות

התייחסות למסמך ניתן לשלוח לכתובת הדוא"ל: meravab@piba.gov.il

נתוני זרים בישראל - טבלה מרכזת

נושא	תאריך עידכון	סה"כ	הערות
מסתננים השוהים כעת בישראל	31.12.13	52,961	להרחבה ראו טבלה א.א
מסתננים שנכנסו לישראל	31.12.13	43	להרחבה ראו טבלה א.א
עובדים שעזבו מרצון	31.12.13	2,612	להרחבה ראו טבלה א.א
עובדים זרים חוקיים	31.12.13	71,352	להרחבה ראו טבלה ב.א
עובדים זרים לא חוקיים	31.12.13	15,366	להרחבה ראו טבלה ב.א
תיירים ללא אשרה בתוקף	31.12.12	93,000	להרחבה ראו טבלה ג.א
הסדרת מעמד	31.12.13	159	להרחבה ראו טבלה ד.א
הרחקות	31.12.13	4,699	להרחבה ראו טבלה ה.א
אכיפה על מעסיקים מס' תיקים שנפתחו מס' קנסות שהוטלו סכום הקנסות בש"ח	31.12.13	1,353 1,598 12,893,250	להרחבה ראו טבלה ה.ב

א. מסתננים¹

טבלה א.1 מסתננים, לפי מועד איתור ומקום איתור

מסתננים ששוהים כעת* בישראל	סה"כ מסתננים שנכנסו לישראל	2013												2012	2011	2010	2009	2008	2007	עד 2006		
		אותרו בתוך הארץ	(אותרו בגבול סהרונים)																			
			סה"כ אותרו בגבול	דצמבר	נובמבר	אוקטובר	ספטמבר	אוגוסט	יולי	יוני	מאי	אפריל	מרץ								פברואר	ינואר
52,961	64,498	71	43	3	4	0	0	0	1	5	2	10	3	5	10	10,438	17,306	14,714	5,252	8,817	5,114	2,743

בשנת 2013 כמעט ופסקה ההסתננות לתוך ישראל. בשנה זו נכנסו לישראל 43 מסתננים בלבד, זאת לעומת כ-10,400 מסתננים שנכנסו בשנת 2012 וכ-17,300 מסתננים, שנכנסו בשנת 2011.

טבלה א.2 מסתננים ששוהים כעת* בישראל, לפי מדינות נבחרות

סה"כ	מדינה			סוג הנתון
	שאר המדינות	אריתראה	סודן	
52,961	4,303	35,833	12,825	מס' מוחלטים
100	8	68	24	אחוזים

* נכון ל- 31.12.13

טבלה א.3 עזיבה מרצון של מסתננים ממדינות אפריקה, שנת 2013

סה"כ	2013											מדינה	
	דצמ'	נוב'	אוקט'	ספט'	אוג'	יולי	יוני	מאי	אפר'	מרץ	פבר'		ינואר
1,687	251	89	147	68	140	144	51	51	43	32	120	551	סודן
268	44	27	33	21	30	20	24	19	6	21	4	19	אריתראה
657	34	18	47	46	46	60	44	71	70	72	63	86	יתר מדינות אפריקה
2,612	329	134	227	135	216	224	119	141	119	125	187	656	סה"כ

¹ קובץ מסתננים הינו דינאמי ועשוי להתעדכן באופן רטרואקטיבי ביחס לחודשים קודמים ולשנים קודמות.

ב. עובדים זרים

טבלה ב.1 עובדים זרים ששוהים כעת בישראל, לפי ענף

חוקיים									תאריך עדכון
סה"כ	מומחים	תעשייה ושירותים	מסעדות	חקלאות עונתי	חקלאות	בניין	סיעוד		
71,281	2,867	112	9	0	21,133	5,900	41,260		31.12.12
71,352	2,836	42	0	79	22,179	5,732	40,484		31.12.13
לא חוקיים									
סה"כ	אחר ²	מומחים	תעשייה ושירותים	מסעדות	חקלאות עונתי	חקלאות	בניין	סיעוד	
14,109	966	555	168	68	25	359	1,899	10,069	31.12.12
15,366	1,343	624	161	46	22	167	1,010	11,993	31.12.13

המספר הכולל של העובדים הזרים החוקיים בסוף שנת 2013 (71,352) כמעט וזהה למספר העובדים הזרים החוקיים בשנה שקדמה לה (71,281).

בחינה של הנתונים בענפים השונים מראה, כי בעוד בענפים מומחים, מסעדות בניין וסיעוד לא חל שינוי משמעותי במספרי העובדים הזרים החוקיים בשנת 2013 ביחס למספרם בשנת 2012, הרי שבענף החקלאות ובענף תעשייה ושירותים קיימים הבדלים משמעותיים בין השנים כמפורט להלן:

א. **בענף החקלאות** - מספר העובדים הזרים בסוף שנת 2013 גדול ביותר מ-1,000 עובדים ביחס למספרם בסוף שנת 2012. הדבר נובע משתי סיבות עיקריות:

1. מתן דגש על יישום הסכם TIC בין ממשלת ישראל לממשלת תאילנד להבאת עובדים מתאילנד לענף החקלאות.

2. פתיחת האפשרות בפני החקלאי להזמין עובד זר במהלך כל השנה (ולא רק במועד הנקוב בתחילתה).

יצוין שבנוסף, יושם הסכם עם סרי-לנקה להבאת עובדים עונתיים לענף החקלאות, שבמסגרתו הגיעו כ-80 עובדים.

ב. **בענף התעשייה והשירותים** - מספר העובדים הזרים בסוף שנת 2013 קטן ביותר מ-60% ביחס למספרם בסוף שנת 2012. קיטון זה הינו בהתאם לצמצום המכסות שאישרה הממשלה להעסקת עובדים זרים בענף זה.

מספרם הכולל של העובדים הזרים הלא חוקיים בסוף שנת 2013 גדל ביחס למספרם בסוף שנת 2012 בכ-1,000 עובדים. הדבר נובע בעיקר מהעלייה במספר של העובדים הזרים הלא חוקיים בענף הסיעוד, הסיבה לכך היא, שעבור אלפי עובדים בענף הסיעוד, שאשרת העבודה שלהם עמדה לפוג ללא יכולת להאריכה בהתאם לחוק, הוגשה בקשה להארכת רישיונם מטעמים הומניטריים מיוחדים. בגלל היקף הבקשות הגדול, במועד של יפית הנתונים תוקף אשרתם פג בטרם ניתנה תשובה לבקשה.

² אחר - עובדים זרים לא חוקיים ללא קישור להיתר בענף מסוים.

ג. תיירים

טבלה ג.1 זרים שנכנסו לישראל כתיירים ונותרו בארץ בסוף שנת 2012 ללא אשרה בתוקף³

מדינה	אלפים	אחוזים
בריה"מ לשעבר*	51.9	55.8
ירדן	6.5	7.0
מקסיקו	3.9	4.2
תורכיה	2.6	2.8
קולומביה	2.1	2.3
הודו	2.0	2.2
מצרים	1.9	2.0
נפאל	1.9	2.0
צ'כוסלובקיה*	1.7	1.8
פרו	1.5	1.6
שאר המדינות	17	18.3
סה"כ	93	100

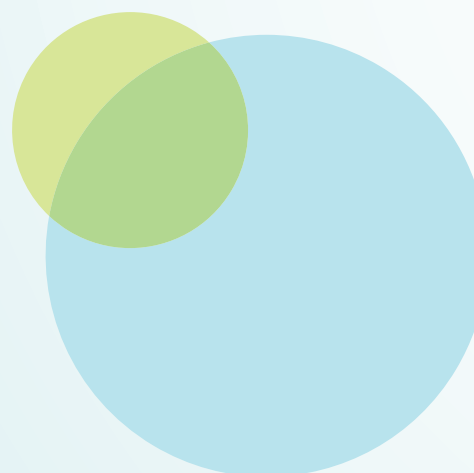
*בגבולות שלפני הפירוק

³ המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - הודעה לעיתונות מיום 30.7.13.

ד. הסדרת מעמד

טבלה ד.1 הסדרת מעמד של עובדים זרים, שנת 2013

2013													
סה"כ	דצמ'	נוב'	אוקט'	ספט'	אוג'	יולי	יוני	מאי	אפר'	מרץ	פבר'	ינואר	
159	6	21	25	8	7	28	13	10	4	14	5	18	עובדים זרים

ה. אכיפה⁴

טבלה ה.1 הרחקות של זרים* בלתי חוקיים, שנת 2013⁵

2013													סוג זרים
סה"כ	דצמ'	נוב'	אוקט'	ספט'	אוג'	יולי	יוני	מאי	אפר'	מרץ	פבר'	ינואר	
1,591	89	117	116	78	126	180	130	225	124	125	117	164	תיירים
1,038	59	60	79	50	105	97	103	114	75	66	107	123	עובדים זרים
2,070	188	123	141	104	165	228	149	229	201	159	178	205	שאר זרים
4,699	336	300	336	232	396	505	382	568	400	350	402	492	סה"כ

* ללא פלסטינים

⁴ קובץ הרחקות הינו דינאמי ועשוי להתעדכן באופן רטרואקטיבי ביחס לחודשים קודמים.
⁵ בטבלה זו עודכנו הנתונים שהתפרסמו בחודשים הקודמים כתוצאה מטיוב נתונים שבוצע על קובץ הנתונים.

טבלה ה.2 אכיפה על מעסיקים, שנת 2013⁶

סה"כ קנסות		קנסות שהוטלו בגין כל שאר העבירות		קנסות שהוטלו בגין העסקה שלא כדין		תיקים שנפתחו במהלך החודש	חודש אכיפה
סכום בש"ח	מספר	סכום בש"ח	מספר	סכום בש"ח	מספר		
1,322,500	162	842,500	100	480,000	62	158	ינואר
1,380,000	164	820,000	95	560,000	69	152	פברואר
695,000	96	420,000	58	275,000	38	93	מרץ
1,215,000	162	600,000	78	615,000	84	141	אפריל
665,750	95	370,750	52	295,000	43	141	מאי
885,000	128	470,000	71	415,000	57	202	יוני
717,500	81	297,500	34	420,000	47	178	יולי
1,405,000	167	545,000	64	860,000	103	157	אוגוסט
130,000	14	90,000	8	40,000	6	59	ספטמבר
1,197,500	105	587,500	51	610,000	54	101	אוקטובר
1,615,000	222	785,000	119	830,000	103	81	נובמבר
1,665,000	202	465,000	67	1,200,000	135	72	דצמבר
12,893,250	1,598	6,293,250	797	6,600,000	801	1,535	סה"כ

בטבלה זו עודכנו הנתונים שהתפרסמו בחודשים הקודמים כתוצאה מטיוב נתונים שבוצע על קובץ הנתונים.

⁶ נתוני אכיפה על מעסיקים עשויים להתעדכן באופן רטרואקטיבי ביחס לחודשים קודמים.

הגדרות

1. מסתננים

זרים שנכנסו לישראל דרך הגבול עם מצרים, שלא כחוק ואותרו בגבול (עם כניסתם) או בתוך תחומי מדינת ישראל (לאחר זמן).

2. עזיבה מרצון של מסתננים

זרים שיצאו מהארץ לאחר שנכנסו אליה שלא כחוק, ושיציאתם את הארץ לא נעשתה מתוקף צו הרחקה.

3. עובדים זרים חוקיים

בהתאם לחוק עובדים זרים, העסקתו של עובד זר מותנית בקיומם של שני תנאים:

א. המעסיק יחזיק בהיתר העסקה תקף, בענף מבין הענפים שבהם מתירה הממשלה להעסיק עובדים זרים.

ב. לזר תהיה אשרת עבודה בתוקף לאותו ענף העסקה, ויהיה רשום אצל אותו מעסיק לו ניתן ההיתר.

פירוט ההגדרות לפי ענף:

ענף הסיעוד - בעל רשיון ב/1 או ב/2 תקף + נמצא תחת היתר תקף + מעסיק פעיל או שהמעסיק נפטר עד 30 יום.

ענף הבניין - בעל רשיון ב/1 תקף ונמצא תחת היתר תקף.

ענף החקלאות - בעל רשיון ב/1 או ב/2 תקף ונמצא תחת היתר תקף.

ענף התעשייה והשירותים - בעל רשיון ב/1 או ב/2 תקף ונמצא תחת היתר תקף.

4. עובדים זרים לא חוקיים

זרים שהיו בעבר עובדים זרים חוקיים, בהתאם להגדרה של עובדים זרים חוקיים (כנ"ל) אך כרגע אינם עונים על קריטריון אחד לפחות של הגדרה זו.

הפילווח לענפים נעשה בהתאם להיתר העבודה שהיה לעובד הזר בהיותו עובד חוקי.

5. תיירים ללא אשרה בתוקף

אומדן זרים מארצות בלתי מפותחות שנכנסו למדינה כתיירים בשנים 1995-2012 ונותרו בישראל בסוף שנת 2012 ללא אשרה בתוקף. לפי ההשערה, רובם עובדים באופן לא חוקי. המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - הודעה לעיתונות מ-30.7.13.

6. הסדרת מעמד

הליך, שבאמצעותו עובדים זרים שיצאו ממעגל העבודה החוקי והפכו לעובדים זרים לא חוקיים, מוחזרים למעגל העבודה החוקי, וזאת בהתאם להוראות החוק ולנוהלי רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול.

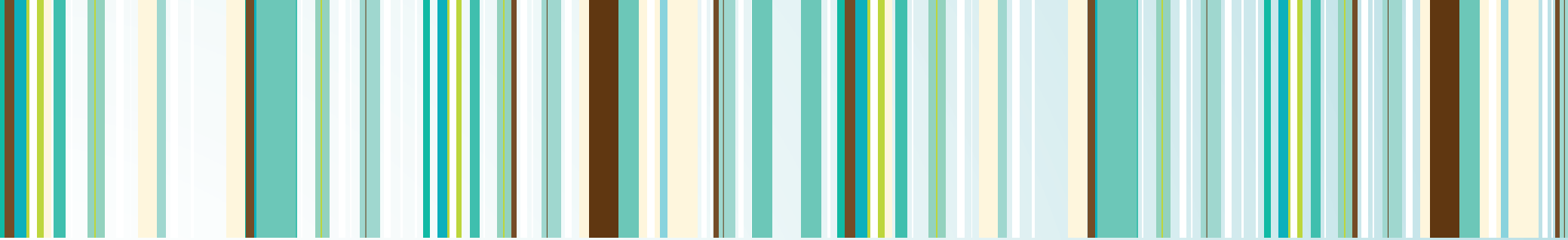
7. הרחקות

זרים שיצאו מהמדינה בעקבות צו הרחקה.

8. אכיפה על מעסיקים

קנסות שהוטלו בגין העסקה שלא כדין - קנסות שהוטלו בגין עבירה על סעיפים בחוק עובדים זרים המתייחסים להעסקת עובד זר ללא היתר/אשרה או בניגוד לתנאי ההיתר.

קנסות שהוטלו בגין כל שאר העבירות - קנסות שהוטלו בגין עבירות על חוק עובדים זרים, בהתייחס לסעיפים הבאים: אי מתן מגורים הולמים לעובד זר, העדר ביטוח רפואי לעובד זר ואי החזקת מסמכי העסקה של עובד זר.

לכח

www.piba.gov.il

מרכז שירות ומידע ארצי *3450